

**XXXXX-KO FORU ALDUNDIAK IZAPIDETUTAKO ESPEDIENTE BAT ATZITZEKO
ESKUBIDEARI BURUZ EGINDAKO KONTSULTA BATEN GAINEKO IRIZPENA.**

AURREKARIAK

LEHENENGOA: 2009ko uztailaren 13an XXXXX-(e)k bidalitako kontsulta-idazki bat jaso genuen Datuak Babesteko Euskal Bulegoan. Idazki horren bidez, goian aipatzen den gaiari buruzko txostena eskatzen zen.

BIGARRENA: Kontsulta-idazkian honakoa adierazi zuen:

“Nire XXXXX 2009ko urtarrilaren 3an zendu zen. Ez zeukan nahitaezko jaraunslerik (ez gurasorik ez seme-alabarik; hiru XXXXX dauzka, ordea). Ni ez naute XXXXX. Badakit nire XXXX-k gaitasun bolitiboa eta kognitiboa oso murriztuta zituela testamentua egin zuenean (XXXXX Ospitaleko neuropsikiatra batek egindako txostenaren arabera; Pazientearen Legearen babespean egindako eskaera baten bidez eskuratua), eta XXXXXko Foru Aldundiak izapidetutako txosten bat eskuratu nahiko nuke (Gizarte Politikako Gizarte Zerbitzuetako Laguntza eta Sarrera Zerbitzuari martxoaren 20an eskatuta idatziz eta hartu izanarekin). Hona hemen zergatiak. 2005, 2006 eta 2007an nire XXXXX-(r)i mediku balorazio batzuk egin zizkieten “diruz lagunduta” egoitza (Geriatriko) batean sartu ahal izateko “itxaron-zerrenda” batean geratzeko. Hori dela eta, mediku-balorazio horiek eskuratzeko eskaera bat egin dut (lehen aipatu dudana, martxoaren 20ko data duena). Zertarako? XXXXX Ospitaleko mediku-txostena benetan latza da (peritu-txostena falta den arren), eta informazio gehiago izan nahi dut, testamentua inpugnatu ala ez erabakitzeko. Aldundian esan didate idatziz erantzungo didatela, auzia aztertzen ari direla, baina seguruago dela nire eskaera ukatzea onartzea baino (hiru hilabete igaro dira eta oraindik ez didate ezer erantzun). Bere XXXXX naizenez (eta ez informazio pribatua hedatzeko asmoa duen edozein egunkari), uste dut informazioa eskuratzeko eskubidea dudala (hain zuzen ere, XXXXX Ospitaleak, pazientearen arretarako zerbitzuaren bidez –XXXXX andrea—, ospitalean daukaten mediku espedientea osoa helarazi dit).

Hori dela eta, eskatzen dut, ahal den neurrian eta zuen eskumenen arabera, auzi honen gainean duzuen iritzia emateko (hau da argitzeko ea eskatutako informazioa eskuratzeko eskubiderik dudan ala ez), eta hala badagokio, Aldundiaren aurrean nire alde egin dezazuela, bukatuta dagoelako administrazioek eskaera bati erantzuteko ezarrita dagoen epea.

HIRUGARRENA: Datu Pertsonaletarako Jabetza Publikoko Fitxategiei eta Datuak Babesteko Euskal Bulegoa sortzeari buruzko otsailaren 25eko 2/2004 Legearen 17.1

artikuluko n) letrak honako eginkizuna esleitzen dio Datuak Babesteko Euskal Bulegoari:

“Lege honetako 2.1 artikuluko herri-administrazioek, erakundeek eta korporazioek datu pertsonalen babesari buruz egiten dizkioten galderei erantzutea, eta lege honen aplikazioaren pean dauden datu pertsonalen tratamenduari buruz beste pertsona fisiko edo juridiko batzuek egiten dizkioten galderei erantzutea.”

Beraz, goiko arau hori kontuan hartuta, Datuak Babesteko Euskal Bulegoari dagokio egin diguten galderari erantzuteko txostena egitea.

KONTUAN HARTZEKOAK

I

Kontsulta honetan aztertu beharreko gaia hildako paziente baten gaineko datuak eskuratzearen ingurukoa da. Kontsulta-egileak eskatzen du XXXXXko Foru Aldundiko XXXXX-(e)k izapidetutako administrazio-espeditente batean jasotako “mediku-balorazioak” eskuratu ahal izatea. Hain zuzen ere, diruz lagundutako modalitatean geriatriko batean sartzeko mediku-balorazioak eskatzen dira.

XXXXXko Foru Aldundiak “zaharrentzako egoitzak” izeneko fitxategia deklaratura dauka, eta argi dauka fitxategiaren helburua dela zaharren egoitzetan ingresatuta dauden pertsonak zein diren jakitea eta kontrolatzea. Fitxategiaren datu-egituran hainbat datu mota ikusi ditugu, eta osasun datuak ere tartean daude.

Gizarte Langileen Kode Deontologikoaren 3. artikulua xedatzen duenez, “historia klinikoa” tresna dokumental bat da eta erabiltzen da bertan jasotzeko, zehaztasun osoz, erabiltzaile bakoitzaren datu pertsonalak, familia egoerari buruzkoak, osasunari eta etxebizitzari buruzkoak, ekonomikoak, lanekoak, hezkuntza arlokoak eta erabiltzailearen egoera soziofamiliarren inguruko bestelakoak ere bai, garrantzitsuak badira. Horretaz gain, bertan jasotzen dira erabiltzaileak eskatutakoa, egindako diagnostikoa eta horren ondorioz, pertsonaren egoeraren bilakaeran egindako esku hartzea”.

Aztertzen ari garen kasuan, hilda dagoen pertsona baten historia sozialaren zati bat eskuratu nahi dute; hain zuzen ere, zerbitzu batzuk eskatu ahal izateko mediku-balorazioen gaineko zatia, eta historia eskuratu nahi duena hilik dagoen pazientearen XXXXX da.

II

Kontsulta ikusita, argi ikusten da eskatzaileak batez ere mediku-balorazioei buruzko dokumentazioa nahi duela. Beraz, hilda dagoen XXXX-(r)en osasun datuak eskatzen ditu.

Datuak Babesteko Madrileko Autonomia Erkidegoko Agentziaren abuztuaren 5eko 1/2005 Gomendioak historia soziala zer den azaltzen du: “historia soziala tresna dokumental bat, eta erabiltzen da bertan jasotzeko, zehaztasun osoz, erabiltzaile bakoitzaren datu pertsonalak, familia egoerari buruzkoak, osasunari eta etxebizitzari buruzkoak, ekonomikoak, lanekoak, hezkuntza arlokoak eta erabiltzailearen egoera soziofamiliarren inguruko bestelakoak ere bai, garrantzitsuak badira. Horretaz gain, bertan jasotzen dira erabiltzaileak eskatutakoa, egindako diagnostikoa eta horren ondorioz, pertsonaren egoeraren bilakaeran egindako esku hartzea”. Definizioa Gizarte Lanetako Diplomatuaren lanbideko Kode Deontologikoan dago, handik atera baitute, eta definizioan argi ikusten da historia sozialean jasotako datuen izaera guztiz heterogeneoa dela.

Datuak Babesteko Madrileko Autonomia Erkidegoko Agentziak argitaratutako gizarte zerbitzu publikoentzako datuak babesteko gidaliburuaren hitzaurreak honakoa dio: “Historia klinikoek badute araudi zehatz bat (Pazientearen Autonomia eta Informazio eta Dokumentazio Klinikoaren arloko Eskubideak eta Betebeharrak erregulatzen dituen azaroaren 14ko 41/2002 Legea; Oviedoko Ituna eta abar) eta han esaten da zein den historien edukia eta egitura, legezko erabilerak eta aplikazioak, nork duen eta nola historia atzitzeko eskubidea, historia gordetzeko zein epe dauden eta abar. Historia sozialek, ordea, ez dute araurik esateko zein legezko erabilera duten, zenbat denbora gorde behar diren, nork daukan atzitzeko eskubidea eta abar”.

Edozelan ere, historia soziala datuak babesteko araudiaren eta datu babesaren printzipioen menpe dago guztiz. Gainera, historia sozial automatizatuak badira, gainontzeko fitxategi automatizatuak ezartzen zaien erregimen bera ezarri behar zaie. Horretaz gain, kontuan izanik zer nolako datu motak izaten dituzten historia sozialek (osasuna, arraza edo etnia, sinesmenak eta abar), normalean goi-mailako segurtasuna behar duten fitxategiak dira, bertan dauden datuak bereziki babestuak direlako”.

Beraz, kasu honetan datu pertsonal askoren kopia bat emateaz ari gara. Datu horiek Datu Pertsonalak Babesteari buruzko 15/1999 Lege Organikoaren menpe daude eta kopia horietan izaera askoko datu pertsonalak egon daitezke.

III

Kontsulta-egileak hilda dagoen XXXX-(r)en gaineko zenbait osasun datu eskatzen ditu. Osasun datuak berariaz daude jasota DBLOn, eta bereziki babestutako datuak dira 7. artikuluan xedatutakoaren arabera. Datu horien araubidea, 7. artikuluko 3. idatz-zatian dago jasota. Hona hemen:

“Arrazari, osasunari eta sexu-bizitzari buruzko datu pertsonalak bildu, tratatu eta laga daitezke, interes orokorreko arrazoiak direla bide, legeren batek halaxe xedatzen duenean edo ukituak esanbidez onartzen duenean hori”.

Hildako pertsonen osasun datuen atzipenak araubide propioa du eta Pazientearen Autonomia eta Informazio eta Dokumentazio Klinikoaren arloko Eskubideak eta

Betebeharrak erregulatzen dituen azaroaren 14ko 41/2002 Legearen 18.3 artikuluan dago jasota. Hona hemen 4. idatz-zatiak dioena:

“Osasun zentroek eta beren kontura ari diren mediku fakultatiboek hildako pazientearekin harremana duten pertsonen baina ez diete utziko hildakoen historia klinikoak atzitzen. Hildakoarekiko harremana familiakoa edo izatezkoa izan daiteke. Edozelan ere, osasunean arriskuren bat izan dezakeela eta, hirugarren batek historia klinikoa atzitu nahi badu, beharrezko datuak baino ezingo ditu atzitu. Ez da emango hildakoaren intimitatea kaltetu dezakeen informaziorik, profesionalen ohar subjektiborik eta hirugarrenik kaltetu dezakeen informaziorik”.

Historia klinikoa dela eta, gaur egun arte behintzat, Datuak Babesteko Espainiako Agentziak, eskubideak babesteko zenbait espedientetan, utzi egin die senideei hildakoaren historia klinikoa atzitzen. Espainiako Agentziak honakoa esan du: “41/2002 Lege Organikoaren 18.4 artikulua interpretazio bat egiteko, eta interpretazio horrek Lege organikoa onartu zeneko testuinguru arauemailearekiko koherentea izan nahi badu, onartu egin beharko du hildakoaren historia klinikoa atzitzeko eskubidea dutela hildakoaren ezkontideak edo hildakoarekin antzeko beste harreman bat duenak, bere aurrekoek eta ondorengoek eta hildakoak, 1/1982 Lege Organikoak aipatzen dituen jarduerak burutzeko, izendatutako pertsonen eta, azkenik, hildakoaren oinordekoek. Azken horiek oinordekoak izateaz gain, familia harremanen bat edo familia harremanaren antzeko izatezko harremanen bat izan beharko dute”.

Madrileko Erkidegoko Agentziak ere gauza bera adierazi zuen 2007ko iraileko 29. zenbakiko aldizkarian, hau da, berretsi egin zuen datuak babesteko araudiarekin bat datorrela hildako baten semeak hildako gurasoaren etxez etxeko zerbitzuko espedienteko datuak atzitzea.

Beraz, datu babesaren ikuspuntutik, ez da ikusten eragozpenik hilik dagoen senidearen osasun datuak atzitu ditzan, senide horrek berariaz debekatu ez bazuen behintzat —eta debekua egiaztatu egin beharko da— eta atzipenak ez badu hildakoaren intimitatea urratzen edo ez badu eraginik espedientean parte hartu duten profesionalen ohar subjektiboetan edo ez badie hirugarrenei kalterik eragiten.

Azken zehaztapen horiek 41/2002 Legearen 18.3 artikulua finkatu zituen:

“Pazienteak bere historia klinikoa atzitzeko duen eskubidea ezin izango du erabili, baldin eta historialean pazientearen interes terapeutikorako jasota dauden datuek hirugarren pertsonen konfidentzialtasunerako eskubideak kaltetzen badute, eta baldin eta profesionalak historialean parte hartzeko duten eskubidearen kalterako bada, izan ere, profesionalak atzipen eskubidearen aurka egin dezakete haien ohar subjektiboen erreserba erabiliz”.

Gure ustez, ez dago arrazoirik aipatu ditugun kontrol agintaritzen iritzia aintzat ez hartzeko.

Aurreko gogoeta juridikoak kontuan hartuta, Datuak Babesteko Euskal Bulegoaren zuzendariak, honakoa xedatzen du:

ONDORIOA

XXXXXko Foru Aldundiak bertako gizarte zerbitzuen erabiltzaile izandako pertsona bati buruz egindako historia sozialeko osasun datuak pertsona horren XXXXX-(r)i ematen badio —kontuan izanda pertsona hilda dagoela—, hori ez dago Datuak Babesteari buruzko Lege Organikoan xedatutakoaren aurka, txosten honetan jasotako baldintzen arabera.

Vitoria-Gasteizen, 2009ko urriaren 26an